

АКАТИСТ СВЕТОМ ДЕСПОТУ СТЕФАНУ БРАНКОВИЋУ
(9. / 22. октобар)

Кондак 1.

Теби, изабраном светилнику Христовом, коме по злоби непријатеља би одузет очињи вид, али који си својом унутрашњом чистотом и сјајем угодио Светлости свих, Сунцу Правде, Христу Господу, упућујемо тужни вапај, ми, слепци духовни, омрачени безбројним гресима: Помози нам да прогледамо духовно, и да се од греха очистимо, како би могли радосно да ти узвикујемо: Радуј се, свети Стефане, отвори нам очи душе, да Господа угледамо!

Икос 1.

И Анђели Господњи заплакаше када теби и брату твом, свети Стефане, очи сажегоше, али Бог који је у души твојој сијао као Пресветло Сунце, осветљаваше цео каснији крстоносни живот твој, и ти, мучениче и страдалче, засија јаче од звезде народу Србском, који је туговао у тами ропства. Зато ти кличемо овако:

Радуј се, јер си имао Јовово трпљење!
Радуј се, јер си имао Јосифову целомудреност!
Радуј се, јер си имао Давидову кротост!
Радуј се, Богом свевиди, иако слеп беше телесно!
Радуј се, незлобиво јагње Христово!
Радуј се, царевићу смерни Цара Небеског!
Радуј се, светитељу који си светитеље изродио!
Радуј се, Богом благословено дрво доброга плода!
Радуј се, украсу Цркве Христове!
Радуј се, свети Стефане, отвори нам очи душе, да Господа угледамо!

Кондак 2.

Ти беше рођен у страху Господњем од благочестивих родитеља, свети Стефане, у страху Господњем беше и васпитан, тако да си сав био преиспуњен Господом, коме си од малена узвикивао: Алилуја!

Икос 2.

Као потомак светог кнеза Лазара Србског, ти си, свети Стефане, у детињству слушао о славној прошлости народа твога. Уздишући и тугујући, Бога си молио невиним и чистим устима твојим да Србија опет Васкрсне и процвета Духом Светим. Зато ти овако благодаримо:

Радуј се, благословених родитеља благословено чедо!
Радуј се, јер си од малена у страху Божијем васпитан!
Радуј се, јер си за велики подвиг добро одгојен!
Радуј се, Симеону Мироточивом и кнезу Лазару подобни!
Радуј се, свете породице, свети корене!
Радуј се, похвало рода Србскога!
Радуј се, еванђељским млеком задојени!
Радуј се, Христом Господом облагодаћени!
Радуј се, Духом Светим просветљени!

Радуј се, свети Стефане, отвори нам очи душе, да Господа угледамо!

Кондак 3.

Стекавши велики разум, побожност и послушност родитељима својим, свети Стефане, ти си превазилазио све вршњаке своје добротом и милошћу. Бог ти је подарио и ванредну телесну лепоту, да су многи, када би те угледали, радосно ускликнули Свемогућем Богу: Алилуја!

Икос 3.

Али поред те телесне и умне лепоте твоје, ти си, свети Стефане, просијао једном вишом, Небеском лепотом. Твоја воља је била беспоговорно предана Божијој вољи. Твоја чистота и верност Цркви и Вери Православној је била непоколебљива и чврста као стена. Зато ти овако узвикујемо:

Радуј се, јер си стремио Вишњем свету!
Радуј се, јер ти је Господ био почетак и крај!
Радуј се, добра лозо винограда Господњег!
Радуј се, питома маслино Христова!
Радуј се, рода Србскога надо Небеска!
Радуј се, у невољама чврсти ослонче!
Радуј се, у часу смрти добри помоћниче!
Радуј се, на Страшном Суду сигурно поуздање!
Радуј се, Превечнога Бога дару Небески!
Радуј се, свети Стефане, отвори нам очи душе, да Господа угледамо!

Кондак 4.

Због тешких прилика за Хришћане у то време, отац твој Ђурађ, удаде ћерку своју, а сестру твоју Мару, за турског султана. Ти, свети Стефане, и брат твој Гргур, пратили сте је на том тужном и несрећном путу, и сетно Богу појали: Алилуја!

Икос 4.

Али зли султан, задржа тебе, свети Стефане и брата твога, као таоце на турском двору. Ви сте били уз сестру вашу, тешећи је и укрепљујући у Вери Православној, тако да се она до смрти није одрекла Вере Хришћанске, нити примила безбожни ислам. Зато ти овако говоримо:

Радуј се, непоколебљиви исповедниче Православне Вере!
Радуј се, чувару наш Небески!
Радуј се, заступниче наш пред Богом!
Радуј се, одбрано наша од свакога зла!
Радуј се, утехо немоћних!
Радуј се, проводниче Божије благодати!
Радуј се, лекару болних!
Радуј се, за веру пострадали!
Радуј се, јер си за љубав према Христу био спреман и да умреш!
Радуј се, свети Стефане, отвори нам очи душе, да Господа угледамо!

Кондак 5.

И тада, о Господе, турски великаши из зависти због вашег витештва и лепоте, свети Стефане, оптужише вас султану да оцу Ђурђу шаљете писма и одајете дворске тајне, па он даде да вас хелати ослепе. Примајући усијано гвожђе на зенице своје, на сам дан Васкрса Господњег, ви болно ускликнусте: Алилуја!

Икос 5.

Мислише злобни агарјани да ће мрак на очима твојим, бити одистински мрак и у души твојој, свети Стефане. А ти, као велики мученик Христов, све си муке храбро преболео, и сужањство у коме си био, подносио си Јововским смирењем, чекајући час када ћеш у земљу Србску поћи. Зато ти овако појемо:

Радуј се, јер си изгубивши очињи вид, очима душе свет гледао!
Радуј се, јер си ђавола страшно посрамио!
Радуј се, јер си за Васкрс велику жртву Христу принео!
Радуј се, јер се Христос заувек уселио у страдално срце твоје!
Радуј се, јер си кад те ослепљиваше појао: Христос Воскресе!
Радуј се, демонске злобе истински сведоче!
Радуј се, јер си очи Христу на дар принео!
Радуј се, јер је Господ благословио твоју жртву!
Радуј се, храбри војниче Небеског Цара!
Радуј се, свети Стефане, отвори нам очи душе, да Господа угледамо!

Кондак 6.

После неколико година, када хришћанска војска однесе победу над Турцима, султан пусти тебе, свети Стефане, и твога брата Гргура, у Србију. Када вас ослепеле угледа остарели отац Ђурађ, на колена паде, и као рањени лав, болно и преболно ускликну: Алилуја!

Икос 6.

Тада вас он са сузама загрли и рече: “Мила децо, два деспотовића, колико сте јадни и слијепи, тол’ко сте ми и сувише лијепи”. А ти, свети Стефане, Духом Светим озарен, зарадовавши се што нађе родитеље живе, утеши их у жалости њиховој и заблагодари Господу за све. Тугујући са родитељима твојим, овако ти говоримо:

Радуј се, у мраку света овога светла звездо!
Радуј се, мучениче и исповедниче Христов!
Радуј се, јер су ти и слепом сузе потекле када си се вратио у Србију!
Радуј се, небески соколе без очињег вида!
Радуј се, јер си мајку и оца, иако без очију беше, срцем угледао!
Радуј се, верни слуго Цара Небеског!
Радуј се, јер ти је Бог дао снагу за подвиг!
Радуј се, погледом душе ка Небу окренути!
Радуј се, јер си страдањем стекао небојена Небеска блага!
Радуј се, свети Стефане, отвори нам очи душе, да Господа угледамо!

Кондак 7.

Убрзо отац твој Турађ умре, свети Стефане, и тебе поставише за деспота земље Србске. По жељи народа и по благослову патријарха Србског, ти би миропомазан у Смедереву за деспота, али свестан тешкоћа које те чекају, смирено и кротко ускликну: Алилуја!

Икос 7.

Будући да си на Бога полагао сву наду, и од Њега добијао сву снагу, ти си, блажени Стефане, са великом мудрошћу и храброшћу у тим тешким временима успевао да сачуваш земљу и народ Србски и од Турака и од Угара, који су стално желели да је поробе. Зато ти благодарно говоримо:

Радуј се, доброг оца добри сине!
Радуј се, благословени пастире рода Србскога!
Радуј се, јер си украсио Цркву Христову!
Радуј се, страдалниче због вере Христове!
Радуј се, светлости наша у мраку света овога!
Радуј се, јер си Христа Господа у себи увек носио!
Радуј се, проводниче Божије благодати!
Радуј се, јер си светлошћу Христовом преиспуњен!
Радуј се, јер Сунце Христос у теби никад није залазио!
Радуј се, свети Стефане, отвори нам очи душе, да Господа угледамо!

Кондак 8.

Али не дуго потом, злбом разних непријатеља и домаћим издајствима, у престони град Смедерево за владара би доведен иноверни владар из Босне, а тебе, свети Стефане, поново послаше у изгнанство, и ти опет и опет ускликну: Алилуја!

Икос 8.

После много лутања по туђим земљама, ти се, свети Стефане, обрете у Албанији код неких рођака. Ту те као праведника и страдалника Бог утеши, давши ти за супругу благочестиву и побожну девојку Ангелину, ћерку албанског великаша. И Господ благослови тај брак, давши вам и два сина, која се уписаше у светитље Божије по смрти својој. Зато ти овако појемо:

Радуј се, дивни цвете народа Србскога!
Радуј се, јер си трулежно оставио да би се у Небеско уселио!
Радуј се, наследниче апостола!
Радуј се, ризнице Небеских дарова!
Радуј се, јер си ђаволе немоћним учинио!
Радуј се, дародавче многих блага Небеских!
Радуј се, светла зрако Сунца Правде!
Радуј се, јер си стекао крила многих добродетељи!
Радуј се, утврђење Вере Православне!
Радуј се, свети Стефане, отвори нам очи душе, да Господа угледамо!

Кондак 9.

Због сиромаштва и немаштине, али и сталне опасности од Турака, ти, блажени Стефане, одведе жену твоју Ангелину и децу у град Београд у западној Италији, код сестре твоје Катарине. Ту, у туђини, далеко од земље Србске, ви сложено узносисте Господу благочестиве уздахе: Алилуја!

Икос 9.

И Анђели Господњи стајаху задивљени пред ревношћу твојом и чврстином Вере Православне, свети Стефане. Јер иако си живео међу иноверним латинима, ти си одлазио у православни храм на Свету Литургију, без страха, да Богу узносиш похвале и молбе за цео народ Србски, који је патио под туђином. Зато ти са благодарношћу узносимо овакве похвале:

Радуј се, Бога у Светој Тројици истински исповедниче!

Радуј се, чувару чистоте Православне Вере!

Радуј се, добри учитељу твоје благочестиве деце!

Радуј се, свети оче, светих синова!

Радуј се, мученицима подобни!

Радуј се, молитвениче за душе наше!

Радуј се, јер се наслађујеш Небеским красотатама!

Радуј се, јер озарујеш све крајеве Србске земље!

Радуј се, јер веселиш срца оних који те поштују!

Радуј се, свети Стефане, отвори нам очи душе, да Господа угледамо!

Кондак 10.

Прошавши мученички земни живот свој, добро одгојивши децу са верном супругом својом Ангелином, ти се, свети Стефане, приближи кончини својој, па мирно предаде душу Господу, коме си целог живота певао: Алилуја!

Икос 10.

Не дуго времена после тога, на твојом гробу се појави чудесна светлост, да су неки лопови мислили да га опљачкају. Али када гроб би отворен, о Свемилостиви Господе, тело твоје, свети Стефане, се нађе нетрулежно и миомирисно. Господ је тако прославио мученички живот твој, светошћу и даром чудотворства, јер се многи исцелише силом која излазила из нетрулежног тела твога. Зато ти овако кличемо:

Радуј се, јер си без роптања Крст свој претешки носио!

Радуј се, јер си Небеском светлошћу просветљен!

Радуј се, јер многи слепи тобом прогледаху!

Радуј се, јер Господ чудесно пројави свете твоје мошти!

Радуј се, јер је диван Бог у светима Својим!

Радуј се, јер мирис моштију твојих Бога показиваше!

Радуј се, јер нас од пакла избављаш!

Радуј се, јер Бога молиш да се смилује на нас!

Радуј се, добри наш оче и утешитељу!

Радуј се, свети Стефане, отвори нам очи душе, да Господа угледамо!

Кондак 11.

Влажена супруга твоја Ангелина, свети Стефане, са синовима вашим се пресели у земљу сремску, у град Купиново на Сави, и са собом понесе свете мошти твоје, ставивши их у цркву светог Луке, а благоверни народ Србски када их угледа, благодарно ускликну: Алилуја!

Икос 11.

Са сузама приђе целебним моштима твојим нека жена, свети Стефане, носећи чедо своје ослабљено и у грозници, и када их са дубоком вером целиваше, дете њено постаде здраво. А она се врати дому своме, славећи тебе, великог угодника Божијег. Славимо те и ми и овако величамо:

Радуј се, јер мошти твоје чудесно умирише узбуркану реку када беху доношене у Срем!

Радуј се, јер куда оне прођоше, Небо замириса!

Радуј се, јер их је благоверни народ са сузама дочекао!

Радуј се, јер их свети Лука благочестно у своме храму прими!

Радуј се, јер многи помоћ од тебе задобише!

Радуј се, јер многи са надом преко тебе слободу од Бога тражише!

Радуј се, путовођо наш ка Царству Небеском!

Радуј се, јер си даровима чудесних исцељења обогатен!

Радуј се, добри пастиру Србскога рода!

Радуј се, свети Стефане, отвори нам очи душе, да Господа угледамо!

Кондак 12.

Када се супруга твоја Ангелина и син Максим преселише у Влашку, понесоше и мошти твоје, свети Стефане. Вративши се поново у Срем, они подигоше манастир Крушедол, и у њега их благочестно положише, на велику радост народа Србског, који радосно запева: Алилуја!

Икос 12.

И многа се исцељења догодише над моштима твојим, свети Стефане, али се и многа душа пред њима оснажи у Вери Православној, док их безбожни и побеснели Турци не спалише заједно са осталим моштима светих Бранковића твојих. Међутим, ипак једно стопало твоје остаде и до данас, да нам буде као Небески благослов до свршетка Века. Зато те величамо и хвалимо овако:

Радуј се, чврсти бедеме Православља!

Радуј се, целебниче болних и немоћних!

Радуј се, лекару душа и тела наших!

Радуј се, прослављени и на Небу и на Земљи!

Радуј се, јер са Анђелима Бога гледаш!

Радуј се, јер те је као и многострадалног Јова Господ благочестно за трпљење наградио!

Радуј се, ризнице Небеских дарова!

Радуј се, свете породице Бранковића свети корене!

Радуј се, Небески деспоте манастира Крушедола!

Радуј се, свети Стефане, отвори нам очи душе, да Господа угледамо!

Кондак 13.

О, свети Стефане, многострадалче, Јову подобни, прими ову недостојну молитву нашу, и по слободи коју си стекао код Господа, помози нам, да прогледамо у мраку греха нашег, како би покајањем душу очистили, и добивши опроштај грехова, молитвама твојим, сверадосно ускликнули: Алилуја!

(Овај кондак се чита три пута, па затим поново: икос 1. и кондак 1. и онда молитва, на крају.)

МОЛИТВА

О, свети Стефане, мучениче и исповедниче Христов, свети оче светих синова Јована и Максима, и свети мужу свете супруге Ангелине, ти си као многострадални и праведни Јов на Земљи многе муке поднео, по зависти демонској, али си захваљујући благодати Божијој победио све непријатеље спасења и постао Христов светитељ. Јер ти, иако очију телесних од младости ниси имао, боље си видео суштину ствари, него они који су очима свет гледали. А тек ми данас, на крају света, пуни силе и бестидности, који мислимо да све можемо без Бога да учинимо у животу, нисмо ни свесни колики смо слепци, свети Стефане, колико ништа не видимо. Јер шта неком вреди ако и цео свет види, а грех свој не види, онда је он највећи слепац у мраку света овог. А ми смо баш управо такви, јер не видимо ниједан грех свој, ниједну прљавштину душе своје. И што је још горе, уопште нас због тога нимало страх није. Колико је безумље грех у нама породило, кад нас страх није, о свети Стефане, због неизбројног безакоња нашег, кад се ни Бога не бојимо, ни људи не стидимо! Колико је то слепило наше, колики мрак у души нашој, да смо слични ђаволима постали!

Авај, авај, помози нам, свети Стефане, док нисмо упали у најдубљу провалију пакла, из које се више нећемо моћи извући. Помози, и ако треба, нека и на телесне очи наше дође мрак заувек, само да нам душа прогледа. Нека се молитве твоје Господу излију с Неба на нас као најчистији поток планински, који ће душе наше сузама покајања прати и прати, данима, месецима и годинама, како би до краја живота нашег, ту невесту Христову, душу бесмртну, коју смо добили чисту на дар крштењем, опрали и Господу поново чисту вратили. Јер ако је не убелимо и не очистимо, Господ је ни погледати неће, него ће је одбацити, као што се одежда прљава баца, тамо где је све прљаво и нечисто, у смрад пакла.

О, да се то никоме од нас не би десило, да то не доживимо, нека слепе твоје, а свевиде очи, свети Стефане, по великој љубави твојој коју си у Господа стекао, точе изворе суза молитвених пред престолом Господњим, за све нас, потомке твоје, како би што даље од греха бежали, као од највеће куге, и стремили ка Небеским висинама, ка Царству Вишњем, ка коме си и ти целог живота стремио. Па да, милошћу Божјом, очишћени и обожени, без страха уђемо у покој Небеског блаженства и мира, у коме сви житељи, са којима и ти, свети Стефане, светао као звезда Даница, непрестано славите Премудрог и Свемилостивог Бога Љубави и Доброте, Оца и Сина и Светога Духа, и појете вечну серафимску песму: Свет, Свет, Свет је Господ Саваот, пуни су Небо и Земља славе Твоје, од сада па до века. Амин.